

הדאגה לאורח מחו"ל

Category: שמות, תרומה

התופעה בה יהודים מחו"ל דואגים לאלו שבארץ ולהפך, נובעת מיחס זהה בין הקב"ה לעם ישראל: כל אחד שם את השני במקום הראשון.

דאגתם של הפליטים

הרבה אנשים שנסעו לישראל מאז שפרצה המלחמה מספרים על תופעה מעניינת. הם באו לשם כדי לעזור ולחזק את התושבים שנפגעו כתוצאה מהמלחמה, אם זה משפחות החטופים, פצועים בבתי הרפואה, או מאות האלפים שהתפנו מבתיהם בצפון ובדרום, וכשהם פגשו את אותם משפחות או יחידים וניסו לחזק אותם.

הם נדהמו לשמוע מהישראלים שהם מודאגים מהמצב של יהודי ארה"ב. הם קוראים ברשת החברתית ובכלל בתקשורת על האנטישמיות הגואה בארה"ב, וברחבי העולם, והם שואלים את האמריקאים איך הם מתמודדים עם זה.

בהרבה מקרים הם אפילו ניסו לשכנע אותם לעלות לארץ. הם טוענים שבישראל לפחות אין אנטישמיות ברחובות, כולם באותה סירה. הישראלים אומרים 'אנחנו נעבור את זה אבל איך אתם תשרדו אנטישמיות גואה שרק הולכת ומחמירה?'

סניגורן של ישראל

אני רוצה לספר לכם על אחד מגדולי מנהיגי החסידות, קראו לו רבי לוי יצחק מבארדיטשוב. הוא היה גאון גדול בתורה, ובנוסף לכך היה לו חוש נגינה נפלא והוא היה 'בעל מנגן' גדול. הרבי הקודם כותב (אג"ק ח"ד ע' שפב) שהכנר המפורסם יהודי מנוחין, הוא מצאצאיו והוא זה שירש את חוש הנגינה שלו. ועל אף כל זאת הוא התפרסם בעולם כ'סניגורן של ישראל', כינוי שניתן לו בזכות אהבת ישראל העצומה שלו.

אני רוצה לחלוק אתכם כמה אפיזודות שמלמדות על כך. מסופר שהוא ראה פעם כיצד 'בעל עגלה' מכין את מרכבתו לנסיעה באמצע התפילה, דהיינו בעודו עטוף בטלית ועטור בתפילין הוא משמן את הגלגלים. אדם אחר כנראה שהיה נוזף באותו בעל עגלה על כך שהוא עושה את זה באמצע התפילה. אבל רבי לוי יצחק ראה כאן משהו אחר לגמרי. הוא פנה לקב"ה ואמר: 'תראה רבוננו של עולם איזה בניס מסורים יש לך. גם כשהם מכינים את העגלה לנסיעה הם אומרים

שמע ישראל!

מסופר שפעם הוא פגש איש צעיר וחסון שאכל ביום כיפור ברבים. ניגש אליו רבי לוי יצחק ושאל אותו האם הוא לא מרגיש טוב. הבחור התעקש שהוא בריא לחלוטין, אז הוא שוב שאל אולי הוא שכח שהיום יום כיפור, היום הקדוש בשנה. "מי לא יודע שהיום יום כיפור?", תהה בפניו הבחור. "אולי לא לימדו אותך שיהודים לא אוכלים ביום כיפור", סגגר רבי לוי יצחק. "כל ילד יודע שיום כיפור הוא יום של צום, רבי" ענה לו הבחור.

נשא רבי לוי יצחק את עיניו לשמים ואמר: "בורא העולם, ראה כמה נפלאים הם בני עמך. הנה עומד כאן יהודי שאוכל ביום כיפור ולמרות זאת מסרב לשקר".

אתם כבר מבינים איזה סוג אדם היה אותו צדיק.

גם בתורה הוא גילה את הדרך הזאת. הוא שאל כך: כידוע התורה קוראת לחג הפסח בשם "חג המצות", ואילו עם ישראל קורא לו "חג הפסח". נשאלת השאלה, מדוע אנו לא משתמשים בשם שהתורה נתנה לחג הזה?

אומר רבי לוי יצחק רעיון נפלא. בתורה עצמה הקב"ה מתאר את החג בשם שמדגיש את גדולתם של בני ישראל: "חג המצות". המצה מזכירה לנו כיצד בני ישראל יצאו ממצרים, המדינה המפותחת ביותר באותם ימים [1] אל המדבר הגדול עם כמה מצות שלא החמיצו. הם לא שאלו מה נאכל, מאיפה ניקח תרופות למבוגרים וטיטולים לתינוקות. הם הלכו בביטחון מלא בבורא עולם. לכן הקב"ה קורא לו 'חג המצות' להדגיש את מעלתם של ישראל. אבל עם ישראל עצמו קורא לזה 'חג הפסח', שם שמדגיש את גדולתו של הקב"ה כאשר הוא פסח ודילג על בתי בני ישראל, למרות המצב הרוחני הירוד וגאל אותם ממצרים. הוא משבח אותנו ואילו אנחנו משבחים אותו.

כבוד הדדי

את אותו רעיון הרבי מביא בשיחה בשם אביו הרה"ק רבי לוי יצחק בפרשת השבוע. אנו קוראים השבוע את פרשת תרומה, שבה הקב"ה מצווה את בני-ישראל "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם". הקב"ה רוצה שיבנו עבורו משהו גשמי כאן למטה בארץ הגשמית.

הציווי הראשון הוא "ועשו ארון". הקב"ה לא מדבר על הבניין עצמו, אורכו רוחבו וגובהו, אלא מיד מתחיל לדבר על הרהיטים שיהיו בתוך הבית הזה, והרהיט הראשון שהוא מזכיר זהו הארון, כדי להדגיש שזהו הדבר החשוב ביותר שיש במשכן ובמקדש. התורה מסבירה כיצד בדיוק לבנות את הארון מצופה זהב מבפנים ומבחוץ, את המידות של הארון, ומעל הארון מכסה עשוי זהב "הכפורת" ועליו שני כרובים שנראים כמו פרצופים של תינוקות. בתוך הארון משה יכניס את לוחות הברית שהקב"ה יתן לו, ואז התורה מסיימת במילים אלו: "ונועדתי לך ודברתי אתך מעל הכפורת מבין שני הכרובים אשר על ארון העדות" (תרומה כה, כב). הכל פה פשוט וחלק.

אבל כשמשווים את זה עם הפעם הבאה בתורה שמוזכר שהקב"ה מדבר עם בני-ישראל מבין שני הכרובים מגלים ששם סדר הדברים בפסוק שונה. בפרשת נשא, ממש בפסוק האחרון של הפרשה התורה כותבת "ובבוא משה אל אהל מועד לדבר איתו וישמע את הקול מדבר אליו מעל הכפורת אשר על ארון העדות מבין שני הכרובים" (נשא ז, פט).

בפסוק הזה התורה מזכירה קודם את הארון ורק אחר כך את הכרובים. יהודים מדייקים בכל אות בתורה וגם בסדר הדברים ואם כן נשאלת השאלה מדוע בפרשתנו התורה מזכירה קודם את הכרובים ורק אחר כך את ארון העדות, ואילו בחומש במדבר מוזכר קודם ארון העדות ורק אחר כך הכרובים?

התשובה היא הכרובים. מה הם מסמלים ומה הארון מסמל? מבואר במפרשים שהסיבה שהדמות של הכרובים הם "דמות פרצוף תינוק" זה כדי ללמד על אהבתו העצומה של הקב"ה לבני ישראל שהיא כאהבת אב לבנו הקטן, ובלשון הכתוב "כי נער ישראל ואוהבהו" (ביאורי החומש שמות ח"ב עמ' ר"ח). דהיינו, הכרובים מסמלים את עם ישראל ואילו הארון שבתוכו הלוחות הם מסמלים את הקב"ה שנתן את הלוחות.

אומר אביו של הרבי דבר נפלא: "בפרשת תרומה² שהוא מה שהקב"ה אומר³ הנה הקב"ה מקדים הכרובים שהם הבנים להארון⁴ האב, שהוא הקב"ה, ובפרשת נשא כתיב ובבוא משה לדבר, שהתחלה היא מצד משה, ומצד משה הוא בהיפך, שמקדים הארון, האב שהוא הקב"ה ואחר כך הכרובים-הבנים".

ואז מגיע המשפט החשוב: "כי הקב"ה חפץ ומדקדק על כבודן של ישראל יותר מכבודו ומשה בהיפך מדקדק על כבודו של הקב"ה יותר מכבודן של ישראל" (תו"מ תשל"ה ח"ג עמ' 355).

מה שרואים פה שההסבר של רבי לוי יצחק מברדיטשוב מיוסד על ההנהגה של הקב"ה בתורה עצמה שהוא מזכיר קודם את ישראל ואילו משה מזכיר קודם את הקב"ה.

זה הדנ"א שלנו

וכפי שרואים את זה בנישואין בריאים. הבעל נותן תמיד קרדיט לאשתו על כל דבר טוב שקורה בבית ובפרט על גידול הילדים, ואילו האישה נותנת את הקרדיט לבעל. וזה כל כך מובנה בתרבות היהודית שבמצב של מלחמה יושב לו יהודי באיזה חדר במלון כבר יותר מארבעה חודשים, תקוע עם שלושה ילדים ובלי עבודה ואין לו שום מושג קלוש מתי הוא עומד לחזור לביתו. הוא לא יודע מה יולד יום, וכשבא לבקר אותו יהודי מארצות הברית לעזור לו ולעודד אותו שיוכל להמשיך להתמודד עם המצב הוא שואל אותו: "תגייד לי איך אתם מתמודדים עם האנטישמיות בארצות הברית".

הוא יודע היטב שהצרות שלו גדולות יותר, אבל זה בדנ"א היהודי לדאוג לשני לפני שאתה דואג

לעצמך. והקב"ה הוא הראשון שנתן לנו את הדוגמא הזאת ולימד אותנו תמיד לשים את השני לפני עצמך.